

**VARBERGS
KOMMUN**

Personlyftar och lyftselar – riktlinje

Allmänt

En personlyft är ett förflyttningshjälpmedel och får inte användas som ett transporthjälpmedel. Att förflytta en person med personlyft och lyftsele är en kvalificerad uppgift som alltid är förenad med vissa risker. Den vanligaste orsaken till skada eller risk för skada vid användning av personlyft är handhavandefel.

För att det ska vara säkert och tryggt för personen som förflyttas krävs att personalen eller annan person som deltar vid förflyttningen är väl förtrogen med lyftens funktion och hantering av lyftsele samt har god kännedom om hur den aktuella förflyttningsituationen ska utföras.

Utgångspunkten är att det alltid ska vara dubbelbemanning vid förflyttning med lyft. Detta kan ibland också vara beslutat av arbetsgivaren utifrån arbetsmiljösynpunkt.

I särskilda fall kan det vara aktuellt att genomföra förflyttning med personlyft med hjälp av enbart en person. Ett sådant beslut kan endast fattas av ansvarig arbetsterapeut eller fysioterapeut. Beslutet ska föregås av en noggrann riskbedömning av den aktuella förflyttningsituationen. Beslutet ska alltid utgå ifrån individens behov och får aldrig fattas för att underlätta för personal eller för att lösa bemanning. Beslutet ska vara överenskommet mellan förskrivaren, personen som förflyttas och den utförande personalen samt tydligt framgå i dokumentationen och den individuella förflyttningsinstruktionen.

Personlyft och lyftsele förskrivs och provas ut av arbetsterapeut eller fysioterapeut. Förskrivaren är ansvarig för att uppföljning sker i den omfattning som motsvarar personens individuella behov. Inom kommunens hälso- och sjukvårdsansvar ska uppföljning av personlyft och lyftsele som minst ske en gång varje år.

Lyftsele ska alltid avlägsnas efter genomförd förflyttning om inget annat uppges i instruktionen.

Vid akuta situationer kan akutlyft med tillhörande akutlyftsele användas utan förskrivning där detta finns att tillgå. Om behovet av lyft för personen det gäller är kvarstående ska arbetsterapeut kontaktas snarast så att individuell bedömning och personlig förskrivning kan göras.

Förskrivning, utprovning (inklusive utprovningsprotokoll) samt uppföljning av personlyft och lyftsele är hälso- och sjukvårdsinsatser som ska dokumenteras i hälso- och sjukvårdsjournal, medan användning av personlyft vid förflyttning generellt är en omvårdnadsinsats.

All personal är skyldig att rapportera oönskade händelser som uppstått eller riskerat att uppstå kring en lyftsituation enligt gällande rutiner för avvikelsehantering.

<i>Beslutad av: Medicinskt ansvariga</i>	<i>Beslutsdatum: 21-03-02</i>	<i>Diarienummer:</i>	<i>Dokumentansvarig avdelning: Förvaltningsledningsstaben</i>
--	-------------------------------	----------------------	---

Ansvar

Arbetsterapeut och fysioterapeut

- Förskrivning enligt förskrivningsprocessen (bedömning, riskbedömning, val av produkt, utprovning, anpassning till miljö och patient, instruktion, träning och information, uppföljning och utvärdering samt dokumentation)
- Instruera och praktiskt handleda patient och de som planeras använda lyften (omvårdnadspersonal och/eller närstående) i de individuella förflyttningssituationerna.
- Ge information till patient och de som planeras använda lyften (omvårdnadspersonal och/eller närstående) om lyftens och lyftselens funktioner, användningsområden, skötsel och underhåll samt andra säkerhetsaspekter.
- Uppföljning i den omfattning som motsvarar personens individuella och/eller förflyttningssituationens specifika behov. Som minst en gång/år.

Enhets/verksamhetschef

- Säkerställa kännedom och följsamhet till gällande riktlinjer och rutiner
- Säkerställa att personalen har tillräckliga kunskaper för att hantera personlyft och lyftselar.
- Säkerställa kollegial kunskapsöverföring och erfarenhetsutbyte till de som inte blivit direkt instruerade av förskrivaren.
- Kontakta arbetsterapeut och/eller fysioterapeut om personalen saknar tillräckliga kunskaper eller är osäkra vid användning av lyft.
- Säkerställa att personlyftar och lyftselar som ingår i eventuell grundutrustning är hel och fungerar i enlighet med bruksanvisning samt följa tillverkarens råd om skötsel och användning.

Omvårdnadspersonal

- Följa upprättade instruktioner
- Vidarebefordra information och/eller praktiskt visa kollegor hur den specifika förflyttningssituationen ska genomföras.
- Kontrollera att lyftselen är den som anges i utprovningsprotokollet, att den placeras i enlighet med given instruktion samt att den är hel inför varje förflyttning.
- Kontakta Hjälpmedelsservice vid tekniska problem eller defekter gällande lyften.
- Kontakta arbetsterapeut/fysioterapeut vid förändrade behov, osäkerhet om handhavande eller om lyftselen är defekt.
- Regelbunden rengöring av lyft samt tvätt av lyftsela enligt tillverkarens tvättråd.

Hjälpmedelstekniker

- Säkerställa att personlyftar och lyftselar är funktionsdugliga
- Tillgängliggöra bruksanvisning och/eller instruktioner av aktuellt hjälpmedel i samband med leverans.
- Besiktning av personlyftar 1 gång/år. Besiktningsmärke med datum och namn på den som utfört besiktningen ska fästas på lyften.

Styrdokument

Socialstyrelsens föreskrifter om användning av medicintekniska produkter i hälso- och sjukvården (SOSFS 2008:1)

Lag om medicintekniska produkter (1993:584)